

5 juni 2024

Heeft de Europese Unie een Eurocommissaris voor Wonen nodig?

Marko Faas

Demissionair minister De Jonge verzuchtte vorige week tijdens de Dag van de Ruimtelijke Ordening dat hij in Brussel geen aanspreekpunt heeft voor wonen. GroenLinks-PvdA vindt dat het tijd is voor een Eurocommissaris voor Wonen. Is die inderdaad nodig en zo ja, wat moet die dan gaan doen?

Voor zijn woonopgaven vindt De Jonge [het lastig](#) om één aanspreekpunt in Brussel te krijgen. Hij lobbyt daar onder meer voor het onderbrengen van middenhuurwoningen bij woningbouwcorporaties. Dat mag op dit moment niet van de Europese Commissie.

Europarlementariër en lijsttrekker voor GroenLinks-PvdA Mohammed Chahim zou zo'n aanspreekpunt graag in een aparte commissaris zien, [zei hij onlangs bij BNR](#).

Hij stelt dat overal in Europa een woningcrisis heerst. 'Wij willen dat de Eurocommissaris met de lidstaten plannen gaat maken om dit op te lossen.' Een Eurocommissaris voor Wonen is ook benoemd [in het verkiezingsprogramma van GroenLinks-PvdA](#).

Hij denkt dat zo'n commissaris kan helpen om blokkades te slechten die door de EU zouden zijn opgeworpen. 'We willen de problemen identificeren en oplossen per lidstaat.' In het programma staat dat er een Europees Crisisplan moet komen voor huisvesting.

Volgens Chahim kan een Eurocommissaris zich bezighouden met het op Europees niveau opschalen van de bouw van prefabwoningen of het zorgen dat er voldoende grondstoffen beschikbaar zijn binnen de Unie.

Domein afzonderlijke lidstaten

De bij uitstek pro-Europese partij Volt denkt dat woningbouw juist het domein is van de afzonderlijke lidstaten. Al [wil de partij wel](#) dat de Europese Commissie meer mogelijk maakt op het gebied van huisvesting.

'Het staat niet in ons programma, maar we zouden er wel voorstander van kunnen zijn', laat lijsttrekker Reinier van Lanschot weten.

Huisvesting of wonen is geen competentie van de Europese Unie, dat ligt nu bij de nationale lidstaten. Wel is er de [Europese pijler van sociale rechten](#), daarin staat bijvoorbeeld dat Europeanen het recht hebben op degelijke huisvesting.

De duurzaamheid van gebouwen en huisvesting (de [Energy Performance of Buildings Directive](#) – eind mei in werking getreden) valt weer onder energie-/klimaatbeleid.

Daarnaast is er ook beleid dat onder de interne markt valt, zoals de [Critical Raw Materials Act](#). Die zorgt ervoor dat de EU toegang houdt en krijgt tot kritieke grondstoffen, om zo de energietransitie, klimaatdoelen voor 2030 en de digitale transitie te halen.

VVD-lijsttrekker en lid Europees Parlement Malik Azmani vindt een commissaris voor wonen sowieso een slecht idee. ‘Naar [de mening van de VVD](#) is het thema wonen/volkshuisvesting een nationale aangelegenheid.’

‘Nederland gaat zelf over haar woningmarkt, want zo kan er beter maatwerk geleverd worden voor de specifieke en lokale omstandigheden, dan Brussel dat zou kunnen.’

Nieuw Sociaal Contract [is fel tegen](#) bemoeienis van de EU met het onderwerp wonen. ‘Er moeten minder beperkingen komen om in Nederland te bepalen hoe we de volkshuisvesting organiseren.’

Subsidiariteitsbeginsel

Hoogleraar Peter Boelhouwer van de TU Delft sluit zich bij NSC en VVD aan. ‘Een Eurocommissaris voor Wonen is niet verstandig, gezien het subsidiariteitsbeginsel en het feit dat de huisvestingssystemen in Europa sterk verschillen.’

Expert gebiedsontwikkeling en vastgoed Friso de Zeeuw is nog stelliger: ‘Het is het slechtste idee van dit jaar (tot nu toe). Woningmarkten zijn nationaal, regionaal en lokaal van aard. Daar heeft de EU dus niets te zoeken.’ [Hij pleit in dat verband zelfs voor een NEXIT](#).

‘Een Eurocommissaris gaat niet dereguleren, maar nieuwe dingen verzinnen: landen moeten een Nationaal Huisvestingsplan gaan opstellen dat de goedkeuring nodig heeft van de EU. Er komt een eigen EU-subsidieregeling. Dus: nog meer bureaucratie en rondpompen van geld’, aldus De Zeeuw.

Dereguleren en knellende regels

Boelhouwer denkt dat als er toch een EU-Commissaris voor Wonen zou komen, die vooral knellende regels die uitvoering van de plannen belemmeren kritisch onder de loep moet nemen.

‘Sectorale belangen kunnen dan op basis van een hoger doel (voldoende woongelegenheid) wat minder strak worden aangehouden. Een beetje zoals onze nieuwe Omgevingswet ook zou moeten functioneren.’

‘Verder kan de commissaris nieuw EU-beleid toetsen op de effecten voor het woonbeleid. Zo zou het idee van No Net Land Take direct kunnen worden afgeserveerd.’

De Zeeuw ziet dat ook, maar denkt niet dat je daarvoor een aparte commissaris nodig hebt.
'Voor deregulering, zoals aanbestedingsrecht, stikstof, DEAB-regeling en No Net Land Take, heb je geen Eurocommissaris voor Wonen nodig. Deregulering is bij de EU nog nooit gelukt.'